

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

januari-februari-maart 2016

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem
P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 55

COLOFON

Boyoma
3-maandelijks nieuwsblad
nr 55 jaargang 15 - 2016
jan.-febr.-maart 2016
v.u. **Hugo Gevaerts**,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem
Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE 35 2350 3524 2637

BIC code GE BABE BB

Web: <http://www.kisangani.be/>

Redactieraad: Roger Huisman, Magda Nollet-Vermander, Rina Robben, Manja Scheuermann.

Foto's: Rita Broos, Jean-Louis Juakaly, Pionus Katuala, Manja Scheuermann, Gaston Vervust en van Internet (artikel van D.Upoki en J.Upoki)

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan geïnteresseerden. Indien u dit blad niet meer wenst te ontvangen, laat het ons dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te ontvangen, kan dit melden aan:

info@kisangani.be

Vermeld of u ook de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in geen geval doorgegeven of verkocht aan derden. Indien u deze gegevens wenst te verwijderen uit de bestanden van Kisangani vzw, dan kunt u dit per e-mail of per post laten weten.

Contact Provincie Antwerpen

Alain Vandelannoote

Caronstraat 102, 2660 Hoboken

tel. 03 830 51 41

e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben

Bloemstraat 47, 3211 Binkom

tel. 016 63 25 58

e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts

Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken

Ten Ede 82, 9620 Erwetegem

tel. 09 360 82 47

e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermander

Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare

tel. 051 251901

e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contacten: Kisangani

Dieudonné Upoki

e-mail ddupoki2@yahoo.fr

Pionus Katuala

e-mail pionuskatuala@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo

e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Boyoma wordt digitaal gedrukt bij
DigiKing bvba, Hasselt
www.digiking.be

De afspraak van 31 december werd nagekomen, een hete dag aan de varkensstallen

Het was te voorzien, maar ook verwacht sinds 31 december 2014, dat er veel varkens zouden geslacht worden eind december 2015.

Iedereen was er, ook Victoire Juakaly en Deborah Emeleme, allen waren ze tevreden. Waren er niet: onze vrienden van België, ze zullen er misschien bij zijn volgend jaar?

De dieren waren klaargemaakt, de kookpotten, de vaten, het hout, de emmers, verse banaanbladeren, de klanten, ... iedereen stond klaar.

In tegenstelling tot onze gewoonte, was alles al klaar de dag ervoor.

Verleden jaar eind 2014, werden er vier dieren geslacht, dat had 105 kg vlees gegeven onvoldoende voor de vraag. Deze keer werden er twaalf varkens aangeduid voor de feesten. Hier is geen wreedheid mee gemoeid, het is overal de regel, overal ter wereld. Feesten betekent goed eten en in Afrika betekent dit een goede fufu (1) of rijst, makemba (bananen) en vlees of verse vis, met wat groenten pundu (maniokbladeren), soms een vrucht, voor wie er verstand van heeft (die zijn zeldzaam).

Zoals we reeds opmerkten is “Muzumba” of varkensvlees fel begeerd in deze streek, dus mag men de gelegenheid niet missen als er goed betaalbaar varkensvlees beschikbaar is. Ze waren met veel, de klanten, alle categorieën waren er. Sommigen waren er al om 7 uur, maar ze werden pas om 13 u bediend en dus was het wachten en aanschuiven.

Wij, onze groep van slachters dwz de arbeiders en verantwoor-

(1) Fufu: vaste brij van manioc bloem, of van maïs of van bananen

delijken, willen gebruik maken van deze lijnen om ons te verontschuldigen bij de vrienden die zolang hebben moeten wachten. Nu zien we dat we bij de voorbereidingen de hoeveelheid werk hebben onderschat (slachten, in kokend water dompelen, het beest ontharen, de ingewanden eruit halen enz.) We hadden gedacht om 10 uur klaar te zijn, maar na het slachten van vijf die-

ren was de hoeveelheid kokend water sterk verminderd in het oververhit vat. Een overijverige man, had koud water van de kraan toegevoegd, zonder iets te vragen aan de ploegbaas, dwz Ridja, veearts en verantwoordelijke van de Sector Dierenkweek. Dus moesten we het vuur aanwakkeren en een uur lang wachten eer het water terug 100 °C

had, de nodige temperatuur om de geslachte dieren te ontharen. Dit alles heeft ons de chrono doen verschuiven van 10u naar 13u, want er moesten twaalf beesten geslacht worden. Vergeten we niet dat er niet alleen kleine dieren bij waren, gemakkelijk te bewerken, maar ook reuzen, zoals de grote beer, die wel 95 kg woog. Hij was koppig en moeilijk naar de slachtplaats te brengen.

Om jullie een overzicht te geven,

zie hier de tijdsplanning van die dag:

- de arbeiders hebben de nacht doorgebracht in de varkensstal;
- de verantwoordelijken waren er om 5u50;
- het slachten begon om 7u tot 9 uur, dan een onderbreking van een uur

- dan is het verder gegaan van 10u tot 12u;

- het wegen en verwerken (in zakjes van polyethyleen);
- de dienst aan de gemeenschap heeft plaats gehad van 13 tot 14 uur.

Hier willen we onderlijnen dat dit de derde opdracht is van de

universiteit, de eerste opdracht is het Onderwijs, de tweede is het Wetenschappelijk Onderzoek en de derde is de Dienst aan de Gemeenschap. Het LUC-project draagt dus bij aan de zichtbaarheid van de Universiteit in de stad en in het land, doorheen haar projecten en dit soort van diensten. Naast deze werking hebben we drie scholen in Masako, op het eiland Mbiye en in Batiama-duka; die laatste school is overbevolkt en zou dus ontlast moeten worden.

- De inventaris en de controle van de verkoop werden gedaan van 14 tot 14u30, alsook het beslechten van enkele geschillen. De begripvolle mensen hebben een halve of een hele kop gekregen, of wat ingewanden (lever, long, hart enz). Maar enkele vrienden wilden absoluut heel hun bestelling hebben en hebben het niet gekregen ondanks onze

vriendschap. Spijtig, maar nogmaals het aanbod was kleiner dan de vraag!

Wat we u in het begin nog niet verteld hebben, is dat de klanten ingetekend hadden voor het vlees, want iedereen op de faculteit was op de hoogte van dit gebeuren. De bestellingen gingen van 10 kg tot 2 kg, volgens de mogelijkheden van ieder. Om aan zoveel mogelijk mensen te

kunnen voldoen is de beslissing gevallen om 5, 3 en 2 kg te geven.

Maar ter zake, over hoeveel gewicht gaat het en met welke opbrengst?

Je hebt zeker deze vraag al gesteld. Ziehier het antwoord: In totaal hebben we 260 kg gewogen (4 per kg geeft 1040 \$) goed Muzumba vlees, bijna zonder vet; meer dan het dubbele van verleden jaar (2). We hadden gedacht het probleem op te lossen door van vier dieren naar twaalf dieren te gaan. Helaas, nog altijd te weinig.

Als besluit denken we dat we deze inspanning moet blijven doen, we kunnen hier niet mee stoppen. Maar we moeten er allemaal aan

(2) Het gemiddelde gewicht van de varkens in Kisangani is kleiner dan het gemiddelde gewicht in Europa.

meewerken met meer bezieling en enthousiasme, want de nood aan dierlijke eiwitten is nog groot in Afrika. Het is een geval zoals vele andere, elders op dit continent.

Nogmaals bedankt en Beste Wensen aan al wie ons steunt, van dicht of van ver. En ook aan u lezers voor de kostbare tijd die je gaf aan het lezen van dit tijdschrift!

Jean-Louis Juakaly Mbumba
Richard Ridja

Overstroming in Kisangani

De meeste overstromingen in Kisangani gebeuren met tussenperiodes van tien of twintig jaar. Men kan niet zeggen dat ze een gevolg zijn van een onweer of van een wervelstorm, maar wel van de hoogwaterstand.

Hier gebeurt het na een lange periode van hevige regenval gedurende verschillende maanden. Dit jaar kenden we vier maanden met overvloedige regen: vanaf einde augustus tot einde december 2015.

Het verloop van de gebeurtenissen was heel bijzonder: er kwam een moment dat het water zich terugtrok en na enkele dagen kwam het terug naar boven. Dit fenomeen werd twee maal vastgesteld.

Deze overstroming wordt verklaard door het feit dat de diepe (smalle) bedding van de Congostroom niet meer volstaat om het water te kanaliseren, het water loopt over om de gemiddelde bedding te vullen en vervolgens de brede bedding: de uiterwaarden.

Het volstaat niet om te spreken van de schade aangericht door de overstroming in Kisangani maar over de schade in het hele land.

Deze zones die onder water kunnen staan bedekken een zeer grote oppervlakte, bv. in Kinshasa de zones van Kingabwa en Ndjili, in de Evenaarsprovincie Mbandaka, Bumba en Lisala, in de Oostprovincie (nu Tshopo provincie), Isangi, Basoko en Lokutu en ook in de regio Kisangani.

Deze overstroming heeft een grote omvang door de kracht van het water in beweging. Deze kracht veroorzaakt zo een natuurlijke ramp.

We weten dat één liter water 1 kg weegt, 1 kubiek meter water weegt

een ton. Een laag water van 55 cm dik die over één km 300 m naar beneden stroomt heeft een potentiële energie die overeenkomt met de bom op Hiroshima.

En als de mens deze energie weet te beheeren dan geeft deze energie bv. elektriciteit dank zij het aanleggen van een dam op de stroom.

De overstroming van dit jaar 2015 heeft veel schade aangericht, zowel materieel als aan de mensen.

In Kinshasa waren er 31 doden en 1500 daklozen. In Mbandaka 10 doden en 700 daklozen, veel

huizen zijn er weggestroomd. In Kisangani, in de gemeente Makiso in Ndjub-Ndjubu, is de bedding van de beek overstroomd tot aan de haven van de ONATRA. Ook onze site is geraakt. Alle vissen en rijstplantjes van het lage gedeelte zijn met het water weggestroomd. In de gemeente van Mangobo, in Tokomeka zijn er verschillende huizen en materiaal weggespoeld en 400 daklozen.

De bevolking die dit gedeelte bewoont blijft wonen in een blijvende gevaarzone.

Daniel Bobe

Als vzw kunnen wij LEGATEN en GIFTEN ontvangen.

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00 :
u recupereert zo 45 % van uw gift

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijksse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2016 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2017.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw Bronstraat 31 3722 Kortesseem Bank BE 35 2350 3524 2637 BIC code GE BABE BB

Gelieve bij mededeling te vermelden:

gift van “uw naam en voornaam zoals op identiteitskaart”

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten. Er zijn verschillende mogelijkheden gaande van het eenvoudige LEGAAT, via het DUO-LEGAAT tot de erfenis zelf.

ONS AANBOD

Voor geïnteresseerden kunnen wij altijd een interessante avond of namiddag verzorgen met voordracht en beelden over Congo. Er zijn vele onderwerpen mogelijk: geschiedenis, politiek, flora en fauna en natuurlijk ontwikkelingssamenwerking met onze projecten in Kisangani. We kunnen dit doen in het hele land.

Zondag 12 juni 2016
14 uur tot 18 uur 30

Domein Kasteel van Lubbeek
Binkomstraat 16,
Lubbeek

staan we met 10 organisaties voor
Internationale Solidariteit met de Derde Wereld

Allen samen bieden we u
Informatie
Spelen
Artisanaat
Aangepaste Hapjes
We hopen velen onder u te verwelkomen !

HET IS SLECHTS EEN VERHAAL...

Het is slechts een verhaal, maar het is een waar gebeurd verhaal, een zelf beleefd verhaal, dat je misschien kan doen lachen of je verwonderen.

Inderdaad tijdens de jaren 1987-1988, waren er over heel de wereld enkele gevallen van piraterij in de lucht en kaping van vliegtuigen zodat reizen met een vliegtuig toen angst opwekte en iedereen verdacht iedereen tijdens heel de vlucht. Het was tijdens deze periode dat ik mijn doctoraatsopleiding aan de KU Leuven in België deed dank zij een beurs van het ABOS. Tijdens mijn heen reis was alles goed

verlopen, ook tijdens mijn verblijf, maar toen ik terugkeerde na een jaar in België te hebben vertoefd, beleefde ik het verhaal dat ik nu ga vertellen.

Mijn terugreis vanuit België was niet direct want ik moest terugkeren langs Nairobi in Kenia, waar ik moest deelnemen aan een Pan-Afrikaans Congres over Ornithologie vooraleer naar De RD Congo, toen Zaïre genoemd. Hiervoor moest ik met vijf verschillende luchtvaartmaatschappijen vliegen. Wat een verschrikking, wat een stress denkend aan alle mogelijke kapingen. Van Brussel naar Parijs vloog ik met Sabena, van Parijs naar Nairobi met Air France, Van Nairobi naar Kigali met Kenya Airways, van Kigali naar Goma nam ik een klein

vliegtuig van de Rwandese maatschappij en van Goma naar Kisangani vloog ik met Scibé-Zaire. Ik deed over deze lange tocht een hele week. Het was in Parijs, op de luchthaven van Charles de Gaulle dat mijn verhaal plaats vond.

Maar alles begint in Zaventem, de internationale luchthaven van België, waar elke reiziger van Sabena een maximaal gewicht van 60 kg kreeg als bagage met een handbagage van 10 kg. Ik, zoals elke Afrikaan, of eerder zoals elke Zaïrees die van een Europees land terug keert, dacht dat ik alles gekocht had wat ik nodig zou hebben, had een bagage van 90 kg en twee handtassen, één van 14 kg, de andere van 16 kg. Hoe zouden al deze bagages de weegschaal en de controle weerstaan? Groot vraagteken, want alles overtollig.

Als het mijn beurt was om in te checken, schrijft de beampte mij in en weegt mijn bagage wat een teleurstelling. Hij merkt me op dat ik 30 kg teveel had en dat ik in het vliegtuig met slechts één handbagage mocht instappen. Wat te doen? Ik begin te zweten, ik had het benauwd en wist niet wat zeggen of te doen. Bij deze toestand, bekeek de controleur me heel oplettend en begreep mijn moeilijkheid, hij stelde me één vraag: Wie zijt ge, meneer? In plaats van mijn naam te geven, gaf ik als antwoord om mij situatie uit te leggen, dat ik een Zaïrees was, dat ik naar België was gekomen voor een opleiding en dat ik nu definitief terug ging naar Zaïre, meer bepaald naar Kisangani.

Toen hij Kisangani hoorde en mijn verwarring zag, zei de man gewoon: ik heb u begrepen, ik laat u door met uw bagage en

wens u goede reis.

Je kunt begrijpen dat ik dolgelukkig was, maar ik kon dat niet tonen. Het is onder deze omstandigheid dat ik België heb verlaten met Sabena naar Parijs waar ik van vliegtuig moest wisselen. Ik wil ook nog zeggen dat ik de dag dat ik België verliet, een nieuw fotoapparaat gekocht had; en het is dit toestel dat de basis vormde van heel mijn verhaal.

Tijdens heel de vlucht had ik gezien dat de blikken van de passagiers heel de tijd op mij gericht waren en ik begreep er niets van. Maar de stilte en de kalmte die er heerste liet me verstaan dat er angst was. Voor mij was dat te wijten aan het feit dat we in een vliegtuig in de lucht zaten en dat iedereen een eventuele crash vreesde. In werkelijkheid was deze vrees te wijten aan mijn aan-

wezigheid, een reus van een zwarte, kalm maar verdacht dat hij een terrorist was, terwijl deze arme man, een onschuldige reiziger, zich innerlijk verblijde dat hij zijn land en zijn familie ging terug zien, die hij meer dan een jaar verlaten had, en niemand kon zich zijn blijdschap indenken.

De angst van de reizigers had zich geuit bij het uitstappen van het vliegtuig, iedereen wilde zich haasten om uit het vliegtuig te stappen en ik bekeek hen en liet ze voorgaan om zelf bij de laatste te zijn.

Bij de daling in Parijs was ik de enige die van Brussel kwam die Air France voor Nairobi moest nemen en ik moest de bus afwachten die vanuit de wachtzaal de mensen naar de instapplaats van Air France zou brengen. Toen de bus aankam, nam ik de bus maar vergat het fototoestel

dat ik dezelfde dag nog gekocht had, op de zetel waar ik had plaats genomen. Daar waar de bus me had neergezet was er een controle dienst en van daar had ik de gang genomen die leidde naar de inscheping. Toen besepte ik dat ik mijn fotoapparaat was vergeten. Ik besliste toen om terug te stappen tot aan de voet van de roltrap. Maar deze roltrap had maar één richting, deze om naar boven te gaan. Ik keek rond om te zien hoe ik naar beneden zou gaan, vond niets en niemand om iets aan te vragen. Dus besloot ik moedig en zonder vrees om langs die roltrap naar beneden te gaan in tegenrichting. Wat was dat! De mensen bekeken me verbaasd zonder iets te zeggen en ik daalde af in alle ernst.

Het was toen dat de controleur, beneden aan de trap, die me zag aankomen in tegengestelde richting, in paniek wilde vluchten, want hij begreep niet hoe je die

trap in tegengestelde richting kon afdalen, hij dacht aan een terrorist ook omdat hij heel alleen in zij cel zat.

Ik kalmeerde hem en zei dat ik slechts een reiziger was die zijn fotoapparaat was vergeten daar waar we vandaan kwamen. De man vroeg me om te kijken waar mijn apparaat lag, maar ik vond niets.

Vermits ik niets vond, nam ik terug de roltrap onder de verwonderde blik van de controleur die zich af vroeg of die rare kerel geen misdadiger was.

Toen ik aan de ingang van de gang de hostess zag, vertelde ik haar van mijn verloren fotoapparaat. Ze vroeg me toen waar ik vandaan kwam en toen ik zei dat ik van Brussel kwam in transit voor Nairobi, telefoneerde ze naar de zaal waar we vandaan kwamen en vijf minuten later had ik mijn apparaat terug. Ik was content.

Maar mijn tegenslag was niet gedaan, want bij het instappen van het vliegtuig van Air France, was ik verplicht om mijn handbagage in de laadruimte af te geven, maar ze is toch goed in Nairobi

aangekomen.

Na vier dagen in Nairobi te hebben verbleven moest ik een Kenya Airways vlucht nemen voor Kigali. Eens te meer moest mijn handbagage naar de laadruimte, en het was in die zak dat ik mijn fotoapparaat gestoken had. Aangekomen in Kigali heb ik al mijn bagage teruggekregen, maar mijn handbagage waar mijn toestel in stak was opgedaan en mijn fotoapparaat was gestolen.

Ziehier een fotoapparaat, de dag zelf van mijn vertrek gekocht, een fotoapparaat dat me een heel avontuur tijdens mijn reis laat beleven en dat niet op zijn bestemming is toegekomen.

Dit verhaal kan je helpen indien je gaat reizen om :

- *Het aantal en het toegelaten gewicht van uw bagage in acht te nemen*
- *Enkel het toegelaten aantal en gewicht aan handbagage mee te nemen*
- *Vragen te stellen bij moeilijkheden!*

Dieudonné Upoki Agenonga

foto's o.a. van Internet:
van de Luchthaven van Brussel-Nationaal,
van nl.depositphotos.com,
van budgetadvies.blogspot.com,
van © Collection Air France

Congolees gerecht: LIBOKE

Liboke is een Congolees gerecht bereid in een papillot van grote bladeren zoals bananenbladeren.

Liboke wordt bereid met vis, kip of varkensvlees.

Wat hebt ge nodig:

- 500 gr verse vis, kip of varkensvlees
- 200 gr pitten van courgetten
- 1 fijngesnipperde ajuin, wat cayennepeper, wat zout, wat olie, een klein doosje tomatenpuree
- grote bladeren zoals bananenbladeren.

In België kunt ge alle “exotische” ingrediënten kopen in de winkels van Matonge in Brussel of in Nachtwinkels.

Bereiding:

- Maak de pitten van de courgetten fijn tot een bloem met een moulinette
- Meng deze bloem met ajuin, peper, zout, olie en tomatenpuree
- Meng deze bloem-pasta met de vis (of het vlees indien ge vlees gebruikt)

- Voeg wat water bij zodat ge een soort brij verkrijgt
- Verpak per portie in de grote bladeren (ge kunt ook meerdere porties per pakje verpakken)
- Plaats deze papillotten in de over of op een houtskoolvuur (voor een barbecue bv.) langer of korter naargelang hoeveelheden en smaak.

Smakelijk en veel geluk!

Jeannette Upoki-Zanvayo

foto van Liboke: Internet : Boil ans Trouble

Voor hen die er meer over willen weten!

U leest regelmatig onze Boyoma, u wil misschien het nieuws uit Congo beter kunnen volgen?

Er zijn verschillende interessante websites:

Congoforum

<http://www.congoforum.be/ndl/>

MONUSCO

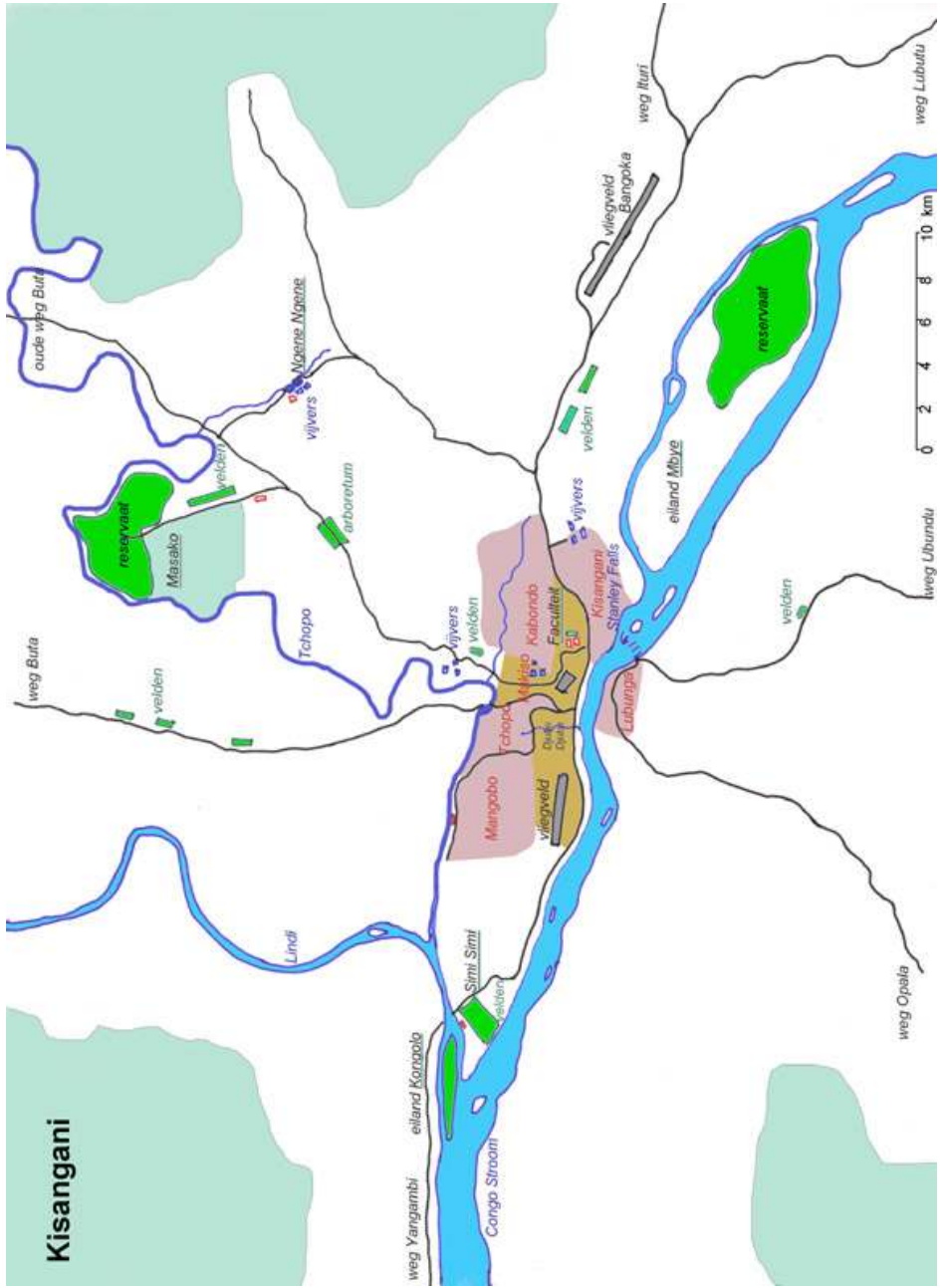
Monusco: de Uno in de D.R.Congo

<http://monusco.unmissions.org/>

Radio Okapi

<http://www.radiookapi.net/>

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

LEYSEN HUMANITAS

P. GODFROID

Lotus Bakeries nv

Rotary District 1630

Gemeente Lubbeek

R.C. Asse

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Hasselt-Herckenrode

R.C. Katwijk-Noordwijk (NL)

R.C. Lanaken-Maasland

R.C. Maaseik

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

R.C. Sint-Truiden

Stad Roeselare

Stad Zottegem

Lions Club Hasselt